

Yttrande angående – Redovisning av uppdrag att säkerställa systematik för fortlöpande och kontinuerlig uppföljning av HVB-hem.

För att veta att utförda insatser gör nytta och är av god kvalitet, behöver vi säkerställa att utfall och resultat ur ett individperspektiv också kan mätas. Vi Demokrater har drivit vikten av uppföljning ur ett individperspektiv under en längre tid och har nu äntligen nått en bred samsyn med övriga partier kring detta. Vårt uppdrag till stadsledningskontoret har varit att:

- säkerställa systematik för fortlöpande och kontinuerlig uppföljning av kvalitet på de externa HVB för barn och unga som staden använder sig av samt
- se över befintliga uppföljningssystem för boenden i egen regi samt att redovisa utfall av dessa uppföljningar.
- säkerställa att placeringar inte sker på HVB-hem som får allvarlig eller upprepad kritik från IVO eller i vår egen uppföljning.

Enkäter för individuell uppföljning för placerade på HVB-hem ska börja användas hösten 2022.

En förutsättning för att kunna garantera en god kvalitet på stadens HVB-hem är att enkäten utgår från den placerades perspektiv. Vi har därför ställt kompletterande frågor till stadsledningskontoret där vi säkerställt att:

- en löpande kontinuerlig individuell uppföljning kommer att ske var tredje månad.
- enkäten innehåller en del som fylls i av socialsekreteraren och en del som fylls i av den placerade.
- den placerade blir behandlad med respekt.
- den placerade har lätt att komma i kontakt med ”sin” socialsekreterare.

Vi anser därtill att information om uppföljning – både sammanställd och för enskilda HVB - ska rapporteras löpande till respektive socialnämnd.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-05-18
Diarienummer 1155/21,
1154/21, 0899/21

Handläggare

Andreas Ericson, Sara Thunberg
Telefon: 031-368 01 93
E-post: andreas.ericson@stadshuset.goteborg.se

Redovisning av uppdrag att säkerställa systematik för fortlöpande och kontinuerlig uppföljning av HVB-hem

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Redovisning av kommunstyrelsens uppdrag 2021-09-01, § 631 punkt 1, till stadsledningskontoret att säkerställa systematik för fortlöpande, kontinuerlig uppföljning av kvalitet på de externa HVB-hem som staden använder sig av, samt se över hur befintliga uppföljningssystem för boenden i egen regi kan förbättras, antecknas och förklaras fullgjort.
2. Redovisning av kommunstyrelsens uppdrag 2021-09-01, § 631 punkt 2 till stadsledningskontoret att i ordinarie uppföljningssystem redovisa till kommunstyrelsen och berörda nämnder utfall av uppföljningar, antecknas och förklaras fullgjort.
3. Redovisning av kommunstyrelsens uppdrag 2021-09-01, § 631 punkt 3, till stadsledningskontoret att säkerställa att placeringar inte sker på HVB hem som får allvarlig eller upprepad kritik från IVO eller i vår egen uppföljning, antecknas och förklaras fullgjort.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen fattade 2021-09-01 § 631 beslut om att ge stadsledningskontoret tre uppdrag som rör uppföljning av hem för vård och boende (HVB). Stadsledningskontoret redovisar härmed de tre uppdragen med diarienummer 1155/21,1154/21 samt 0899/21 till kommunstyrelsen och föreslår att uppdragen ska förklaras fullgjorda.

Stadsledningskontoret har i uppdrag att säkerställa systematik för fortlöpande och kontinuerlig uppföljning av kvalitet på de externa HVB för barn och unga som staden använder sig av samt att se över befintliga uppföljningssystem för boenden i egen regi. Stadsledningskontoret fick även uppdraget att redovisa utfall av uppföljningar i ordinarie uppföljningssystem. Dessutom lämnades uppdraget att säkerställa att placeringar inte sker på HVB som får upprepad eller allvarlig kritik.

Staden har idag en fortlöpande och kontinuerlig uppföljning av kvaliteten i de HVB som staden erbjuder insatser till barn och unga. Ansvar för uppföljningen skiljer sig utifrån om staden driver egna HVB, upphandlar eller om socialnämnderna köper insatser i HVB. Stadsledningskontoret kommer framöver sammanställa och rapportera vidare till

kommunstyrelsen utfallet av uppföljningarna som gjorts inom ordinarie uppföljningssystem. Berörda nämnder kommer även att få del av sammanställningarna.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Göteborgs Stads kostnader för placeringar av barn och unga på HVB-hem uppgick år 2021 till 756 mnkr och majoriteten av kostnaden avser placeringar hos externa leverantörer. Kostnaderna motsvarar cirka 17 procent av de totala kostnaderna för individ- och familjeomsorgen. Kostnad per invånare för barn och ungdomsvården motsvarar 3 325 kr/invånare.

Stadsledningskontoret bedömer att den förbättrade uppföljning och utvärdering av HVB leder till en ökad kvalitet och förbättrad kravställning vid köp av HVB av externa placeringar.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Barnkonventionen stadgar att alla barn har rätt till liv och utveckling (artikel 6). Vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn ska enligt socialtjänstlagen vad som är bäst för barnet vara avgörande. Vid andra åtgärder som rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas. Konventionsstaterna ska säkerställa barnets överlevnad och utveckling till det yttersta av sin förmåga. När vårdnadshavare inte kan ta ansvar för sina barn fullt ut behöver samhället stödja och skydda barn som annars riskerar en ogynnsam utveckling. Socialnämndens uppgift är att utifrån barnets behov erbjuda hjälp och stöd.

Det är av vikt att staden aktivt följer upp kvaliteten i boenden för placerade barn och ungdomar. Bristande kontroll och uppföljning av verksamhetens kvalitet kan innebära risk att den enskilde inte får det stöd och den hjälp den har rätt till. Genom regelbunden uppföljning säkerställer nämnderna att insatserna ger positiv inverkan på de barn och unga som nämnden är till för att stötta och hjälpa.

Bilaga

Kommunstyrelsens protokollsutdrag 2021-09-01, § 631

Ärendet

Kommunstyrelsen fattade 2021-09-01 § 631 punkt 1-3 beslut om att ge stadsledningskontoret i uppdrag att säkerställa systematik för fortlöpande, kontinuerlig uppföljning av kvalitet på de externa HVB-hem som staden använder sig av, samt se över hur befintliga uppföljningssystem för boenden i egen regi kan förbättras. Samt i ordinarie uppföljningssystem redovisa till kommunstyrelsen och berörda nämnder utfall av uppföljningar och säkerställa att placeringar inte sker på HVB hem som får allvarlig eller upprepad kritik från IVO eller i vår egen uppföljning.

Stadsledningskontoret redovisar i ärendet samtliga tre uppdrag, diarienummer 1155/21,1154/21 samt 0899/21.

Beskrivning av ärendet

I beredningen av ärendet har stadsledningskontoret samverkat med socialförvaltningarnas nätverk för förvaltningscontroller, avdelningschefer och verksamhetsutvecklare. Samverkan har skett med förvaltningen för inköp och upphandling (INK) samt avdelningen för Samlad placering och inköpsfunktion (SPINK) inom socialförvaltning Sydväst.

Systematik för fortlöpande och kontinuerlig uppföljning av kvalitet på HVB

Kommunens ansvar för kvalitetsuppföljning

Den som bedriver verksamhet i form av HVB har ansvar för att verksamheten är av god kvalitet och att kvaliteten systematisk och fortlöpande utvecklas och säkras.

Kommunallagen tydliggör att när verksamhet har lämnats över till en extern utförare ska kommunen kontrollera och följa upp verksamheten. Det är respektive nämnd som ansvarar för att socialtjänstens insatser är av god kvalitet. Enligt Socialstyrelsen definieras kvalitet genom att verksamheterna uppfyller de krav och mål som gäller enligt lagar och andra föreskrifter samt beslut som meddelats med stöd av detta.

Egenkontroller tillsammans med riskanalyser och utredning av avvikelser är enligt Socialstyrelsen grundläggande beståndsdelar i det systematiska förbättringsarbetet. Egenkontroll definieras som systematisk uppföljning och utvärdering av den egna verksamheten samt kontroll av att den bedrivs enligt de processer och rutiner som ingår i verksamhetens ledningssystem.

Utöver de allmänna råden från Socialstyrelsen om vad egenkontroller kan innehålla finns allmänna råd specifikt riktade för egenkontroll av socialnämndens ansvar för placerade barn och unga i familjehem, jourhem, stödboende och hem för vård eller boende.

Socialförvaltningarnas uppföljning av HVB

Intern kontroll

Stadsdelsförvaltningarna i staden gjorde 2020 en kartläggning för att stärka planering och uppföljningen av placerade barn och unga i HVB. Kartläggningen gjordes av samtliga barn och familjeenheter i stadens dåvarande stadsdelsförvaltningar och omfattade deras arbete med planering och uppföljning av barn och unga som var placerade i HVB.

I kartläggningen omhändertogs även de synpunkter som stadsrevisionen lämnade vid sin revision 2019. Stadsrevisionen granskade 8 av 10 stadsdelsnämnders planering och

uppföljning av barn och unga på HVB. Revisionen hade som fokus att titta på om nämnderna hade en tillräcklig intern kontroll för att säkerställa att planering, uppföljning och egenkontroll sker i enlighet med lagstiftning samt föreskrifter.

Utifrån förvaltningarnas kartläggning och analys identifierades rekommendationer till fortsatt arbete för ett fortlöpande och systematiskt arbete med att säkra kvaliteten för barn som ges vård i HVB. Rekommendationen var bland annat att upprätta egenkontrollplaner som utformades med syftet att arbeta proaktivt snarare än reaktivt. De fyra nuvarande socialförvaltningarna har idag ett fortgående arbete med att upprätta egenkontrollplaner utifrån identifierade risker för att säkerställa kvaliteten.

Uppföljning i individärenden

Förvaltningarna arbetar fortlöpande med individuppföljning av placerade barn och unga. Syftet är att säkerställa att insatsen motsvarar klientens behov och leder mot önskvärd utveckling vid placering i HVB. Uppföljning sker bland annat av vård- och genomförandeplaner som ska upprättas när insatserna sker i HVB.

Ett utvecklingsarbete för att effektivisera och kvalitetssäkra uppföljningen av barn som är placerade i HVB har initierats av staden tillsammans med FOU i Väst. Syftet är att ta fram en lättillgänglig enkät för att följa upp frågor kring hälsa, utveckling, sociala beteenden, skolgång, samt relationer till anhöriga och andra närstående. Planeringen är att enkäten ska börja användas under hösten 2022 och ger förutsättningar för att aggregera individdata och därmed ge ökad kunskap om resultat och kvalitet.

Socialnämnderna upprättar årligen kvalitetsrapporter som belyser det kvalitetsarbete som bedrivs i förvaltningarna och redogör särskilt för det systematiska och fortgående kvalitetsarbetet med barn och ungdomsvården.

Uppföljning av placeringsavtal

För att säkerställa fortlöpande och kontinuerlig uppföljning av placeringar i HVB har socialförvaltningarna stöd av lokala inköpssamordnare (LINK). LINK samordnar och kvalitetssäkrar förvaltningarnas uppföljning av att villkoren som framgår i avtalen efterlevs. LINK är även ett stöd till förvaltningarna i dialogen med leverantörer och säkerställer att synpunkter och klagomål gällande eventuella missförhållanden i verksamheterna sammanställs och åtgärdas. LINK har även en löpande dialog med SPINK och INK gällande förändrade ramavtal eller omständigheter gällande leverantörer.

Samlad placering och inköpsfunktion för förvaltningarna

SPINK har i uppdrag att kontinuerligt systematisera och samordna uppföljning av kvaliteten i HVB. Den modell för systematisk leverantörsuppföljning Spink tagit fram omfattar verksamhetsbesök, basuppföljning, synpunktshantering och rating.

Uppföljningen sker fortlöpande och möjliggör att anpassa samarbetet med HVB utifrån dagsaktuella uppgifter. SPINK samordnar förvaltningarnas arbete med genom bland annat LINK. SPINKS årsrapport samt redogörelse för uppföljning av externa leverantörer bifogas återkommande med Socialnämnden Sydvästs årsrapport.

Uppföljning av stadens egna HVB för barn och unga

Socialnämnderna Sydväst, Nordost och Hisingen bedriver verksamhet i form av HVB där alla stadens nämnder kan placera barn och unga. Uppföljningen av kvaliteten i dessa verksamheter sker idag genom ordinarie uppföljning inom respektive socialförvaltning men även genom den uppföljningen som SPINK gör enligt samma modell som görs för

alla HVB oavsett vem som driver verksamheten. Det systematiska och kontinuerliga kvalitetsarbete som bedrivs i stadens förvaltningar tillsammans med samordningen genom SPINK förbättras kontinuerligt och därmed även uppföljningen och kvalitetssäkringen.

Utfall av uppföljningar ska redovisas i ordinarie uppföljningssystem

Stadsledningskontoret kommer att sammanställa och rapportera utfallet av uppföljningarna till kommunstyrelsen i kompletterande uppföljning i december. Socialnämnderna kommer att rapportera utfall och resultat av uppföljningarna till stadsledningskontoret i samband med årsrapporten. Då rapporteringstillfälle och uppföljningsstruktur kan komma att förändras kan rapporteringen förändras över tid.

Stadsledningskontoret konstaterar att uppföljningar av placeringar i HVB ska ske oberoende av detta uppdrag. Om inga avvikelser av vikt framkommer av uppföljningarna kan vidareberättelsen till kommunstyrelsen komma att upphöra. Om avvikelser återigen framkommer av socialnämndernas ordinarie uppföljning ska vidareberättelsen till kommunstyrelsen återupptas.

Stadens nämnder ska inte placera på HVB som får upprepad eller allvarlig kritik av Inspektionen för vård och omsorg (IVO)

Nämnden för inköp och upphandling säkerställer upphandling

I stadens upphandling av HVB i enlighet med Lag (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU, tillämpas ramavtal för att kunna tilldela kontrakt under en längre tidsperiod. Det är nämnden för inköp och upphandling (INK) som ansvarar för upphandling för staden och även följer upp avtalen. Förutsättningarna för upphandlingen regleras i lagstiftning där det finns utrymme för att begränsa och även utesluta verksamheter från att delta i upphandling. Grunder för uteslutande är bland annat kriminalitet, organiserad brottslighet, bristande vandel, med mera. Den 1 februari 2022 utökades möjligheterna i lagstiftningen för att utforma egna uteslutningsgrunder vid upphandling av så kallade sociala och andra tjänster. Det ger större förutsättningar för att utesluta verksamheter från att delta i upphandling och att även i förtid avsluta avtal om det förekommer eller har förekommit missförhållanden som har eller har haft betydelse för enskildas möjligheter att få de insatser de har rätt till och verksamheten förelagts att vidta åtgärder av IVO. I de avtal som tecknas av staden framöver kommer villkor att definieras för att tydliggöra att staden inte kommer att köpa tjänster av verksamheter som bedriver HVB där det förekommer allvarliga eller återkommande missförhållanden.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) utövar tillsyn av HVB

IVO har som huvudsaklig uppgift att svara för tillsyn inom socialtjänsten men även tillståndsprövning av bland annat HVB. IVO inspekterar alla HVB där det finns barn och unga minst en gång per år med syftet att granska att befolkningen får vård och omsorg som är säker, har god kvalitet och bedrivs i enlighet med lagar och andra föreskrifter.

IVO kan vid tillsyn påpeka brister som identifierats i verksamheten. Brister som identifierats av IVO ska åtgärdas och IVO kan följa upp verksamheten under innevarande år och senast i kommande års tillsyn.

Om IVO i sin tillsyn finner att det i verksamhet förekommer missförhållande som har betydelse för enskildas möjlighet att få insatser som de har rätt till, får IVO förelägga den verksamheten att avhjälpa dessa missförhållanden. Ett beslut kan förenas med ett vitesföreläggande om missförhållanden inte skulle avhjälpas av verksamheten.

Om en verksamhet inte följer IVO:s föreläggande om att avhjälpa ett missförhållande, får IVO besluta om att helt eller delvis återkalla ett tillstånd. IVO får även besluta om att återkalla tillstånd eller att verksamheten ska upphöra, utan föregående föreläggande om missförhållandet innebär fara för enskildas liv, hälsa eller personliga säkerhet.

IVO introducerade 2022-05-02 ett placeringsstöd för att bidra till kommunernas arbete för att kvalitetssäkra placeringar av barn och unga vid HVB. Stödet möjliggör för kommunen att få kontinuerlig och fortlöpande information om den tillsyn IVO utövar och även information om verksamheternas tillstånd att bedriva HVB.

Samordnad placerings- och inköpsfunktion genom SPINK

SPINK kontrollerar fortlöpande och kontinuerligt med IVO att de HVB som staden köper tjänster av har erforderliga tillstånd för den verksamhet de bedriver. Sedan 2022-05-02 har IVO lanserat ett omsorgsregister där SPINK direkt kan inhämta uppgifter om HVB. I omsorgsregistret finns möjligheter till information om erforderliga tillstånd men även om den tillsyn som IVO bedriver och de beslut som fattats. Detta möjliggör en effektivare fortlöpande och kontinuerlig uppföljning för att säkerställa att barn och unga inte placeras i verksamheter som har återkommande eller allvarliga missförhållanden. SPINK gör kontinuerligt kontroller genom kommunikation med IVO vilket kommer att underlättas genom det nya registret. SPINK ser även över möjligheterna att automatisera kontrollerna mot IVO:s register.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret bedömer att det finns en systematik för en fortlöpande- och kontinuerlig uppföljning HVB för att säkerställa att de insatser som barn och unga erbjuds i HVB har god kvalitet och är säkra och trygga. Stadsledningskontorets arbete med att säkerställa denna systematik sker genom uppföljning av den rapportering som nämnderna gör till kommunledningen. Stadsledningskontoret bedömer även att förvaltningarnas uppföljning av HVB i egen regi sker fortlöpande och kontinuerlig och kommer ytterligare att säkras genom den uppföljning som sker kontinuerliga genom SPINK och den samordning som fortlöpande utvecklas.

Stadsledningskontoret bedömer att uppdraget att i ordinarie uppföljningssystem redovisa till kommunstyrelsen och berörda nämnder utfall av uppföljningar, fullgörs genom att stadsledningskontoret sammanställer utfallet av nämndernas uppföljning och rapporterar denna till kommunstyrelsen i kompletterande uppföljning i december. Den första rapporteringen planeras att genomföras i samband med årsrapporten 2022.

Stadsledningskontoret bedömer att uppdraget att säkerställa att placeringar inte sker i HVB som får allvarlig eller upprepad kritik från IVO eller i vår egen uppföljning, fullgörs genom förändring i förutsättningar i de avtal som tecknas med verksamheter som driver HVB. Förändringarna bedöms ge tydligare förutsättningar och möjligheter för att avbryta samarbetet med verksamheter som har upprepade eller allvarliga missförhållanden. Stadsledningskontoret bedömer även att de nya möjligheter i ett mer tillgängligt omsorgsregister som ombesörjs av IVO, ger ett bra stöd och förutsättningar för att barn

och unga inte ska få insatser i HVB som har återkommande eller allvarliga missförhållanden.

Stadsledningskontoret bedömer även att det systematiska kvalitetsarbete som är under ständig utveckling i förvaltningarna ger en bra grund för att kunna erbjuda insatser som är säkra och trygga med god kvalitet.

Christina Eide

Eva Hessman

Direktör Utveckling av stadens
verksamheter

Stadsdirektör

Yrkande från V och MP angående uppföljning av kvaliteten på HVB-hem

§ 631, 0899/21

Beslut

Enligt yrkande från D, S, M, L och C:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att säkerställa systematik för fortlöpande kontinuerlig uppföljning av kvalitet på de externa HVB-hem som staden använder sig av, samt se över hur befintliga uppföljningssystem för boenden i egen regi kan förbättras.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att i ordinarie uppföljningssystem redovisa till kommunstyrelsen och berörda nämnder utfall av uppföljningar.
3. Stadsledningskontoret får i uppdrag att säkerställa att placeringar inte sker på HVB hem som får allvarlig eller upprepad kritik från IVO eller i vår egen uppföljning.

Tidigare behandling

Bordlagt den 16 juni 2021, § 532, och den 18 augusti 2021, § 588.

Handlingar

Yrkande från V och MP den 9 juni 2021.

Yrkande från D, S, M, L och C samt särskilt yttrande från KD den 27 augusti 2021.

Tilläggsyrkande från SD den 10 augusti 2021.

Yrkanden

Daniel Bernmar (V) och Karin Pleijel (MP) yrkar bifall till yrkande från V och MP den 9 juni 2021 samt avslag på yrkande från D, S, M, L och C den 27 augusti 2021 och tilläggsyrkande från SD den 10 augusti 2021.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkar bifall till yrkande från D, S, M, L och C den 27 augusti 2021 och tilläggsyrkande från SD den 10 augusti 2021.

Jessica Blixt (D) och ordföranden Axel Josefson (M) yrkar bifall till yrkande från D, S, M, L och C den 27 augusti 2021. Vidare yrkar Axel Josefson (M) avslag på yrkande från V och MP den 9 juni 2021 och tilläggsyrkande från SD den 10 augusti 2021.

Propositionsordning

Ordföranden ställer propositioner på yrkandena med undantag av tilläggsyrkandet från SD och finner att det egna m.fl. yrkande bifallits.

Ordföranden ställer härefter propositioner på bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från SD och finner att det avslagits. Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: ”Ja för avslag och Nej för bifall till tilläggsyrkandet från SD.”

Daniel Bernmar (V), Blerta Hoti (S), Axel Darvik (L), Karin Pleijel (MP), Hampus Magnusson (M), Grith Fjeldmose (V), Emmyly Bönfors (C), Jonas Attenius (S), tjänstgörande ersättaren Viktoria Tryggvadottir Rolka (S) och ordföranden Axel Josefson (M) röstar Ja (10).

Martin Wannholt (D), Jessica Blixt (D) och Jörgen Fogelklou (SD) röstar Nej (3).

Protokollsanteckning

Elisabet Lann (KD) antecknar följande till protokollet: Om jag hade haft rätt att rösta hade jag röstat Ja.

Elisabet Lann (KD) antecknar som yttrande en skrivelse från den 27 augusti 2021.

Reservation

Jörgen Fogelklou (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Dag för justering

2021-09-20

Vid protokollet

Sekreterare

Mathias Sköld

Ordförande

Axel Josefson

Justerande

Daniel Bernmar